

AUTORSKI PROGRAM TERAPII PEDAGOGICZNEJ
DLA II i III ETAPU EDUKACYJNEGO
REALIZOWANY
W ZESPOLE SZKÓŁ IM. KS. JERZEGO POPIEŁUSZKI
W JUCHNOWCU GÓRNYM

CHCĘ I POTRAFIĘ

opracowała: mgr Anna Borowska

SPIS TREŚCI

I Wstęp	3
II Cele terapeutyczne	3
III Zasady pracy terapeutycznej	4
IV Formy i metody pracy terapeutycznej	4
V Przykłady ćwiczeń terapeutycznych	5
VI Ewaluacja	9
VII Bibliografia	10

I WSTĘP

Jednym z ważniejszych zadań szkoły jest eliminowanie niepowodzeń szkolnych i ich następstw. Ważną rolę pełni tu terapia pedagogiczna prowadzona w formie zajęć korekcyjno-kompensacyjnych. Udział w nich często zalecają poradnie psychologiczno-pedagogiczne, ponieważ oddziałują one kompleksowo, ćwiczą funkcje zaburzone i niezaburzone.

Program jest skierowany do uczniów ze specyficznymi trudnościami edukacyjnymi kl. IV – VI szkoły podstawowej i I – III gimnazjum, których udział w zajęciach korekcyjno-kompensacyjnych zaleca poradnia psychologiczno-pedagogiczna. Uczniowie tworzą grupy na poziomie klas (6 grup) i spotykają się na zajęciach raz w tygodniu na 60 minut.

II CELE TERAPEUTYCZNE

- nawiązanie przyjaznych kontaktów w relacji terapeuta-dziecko,
- przywrócenie uczniowi wiary we własne możliwości,
- wdrażanie do aktywności i samodzielności w realizowaniu zadań w szkole i w domu,
- wzmacnianie mocnych stron dziecka,
- wdrażanie do autokorekty,
- umożliwienie opanowania podstawowych umiejętności poprawnego czytania, czytania ze zrozumieniem, pisania i liczenia,
- ćwiczenie funkcji zaburzonych (korekcja),
- doskonalenie funkcji niezaburzonych, aby stały się wsparciem lub zastępstwem dla funkcji zaburzonych (kompensacja).

III ZASADY PRACY TERAPEUTYCZNEJ

Nauczyciel – terapeuta w swojej pracy kieruje się następującymi zasadami:

- indywidualizacja oddziaływań,
- dostosowanie przekazywanych treści do możliwości psychofizycznych i potrzeb edukacyjnych ucznia,
- systematyczność pracy.

IV FORMY I METODY PRACY TERAPEUTYCZNEJ

Podane formy i metody pracy będą dostosowywane do możliwości psychofizycznych oraz umiejętności uczniów.

1. Metody pracy:

- słowne,
- oglądowe,
- praca z komputerem,
- praca z tekstem,
- ćwiczenia praktyczne w pisaniu, czytaniu, liczeniu,
- gry i zabawy terapeutyczne, edukacyjne.

2. Formy pracy:

- indywidualna,
- grupowa.

3. Środki dydaktyczne:

- „Terapia pedagogiczna uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się. Zbiór ćwiczeń i kart pracy”, wyd. Raabe (szkoła podstawowa i gimnazjum),
- „Ortografitti”, wyd. Operon – zeszyty ćwiczeń dla szkoły podstawowej i gimnazjum,
- różnego rodzaju gry terapeutyczne i edukacyjne, puzzle, kości,
- słowniki ortograficzne,
- materiały biurowe i papiernicze (np. bibuła, nożyczki, ołówki, klej, kolorowe kartki).

V PRZYKŁADY ĆWICZEŃ TERAPEUTYCZNYCH

1. Usprawnianie funkcji słuchowych i słuchowo-językowych:

- wysłuchiwanie i różnicowanie różnych dźwięków,
- wysłuchiwanie i powtarzanie ciągów słownych sensownych i bezsensownych,
- dobieranie rymujących się par obrazków,
- wyszukiwanie słów nie rymujących się z pozostałymi,
- opowiadanie treści słyszanych opowiadań,
- nauka na pamięć wierszyków odebranych słuchowo,
- podział zdania na wyrazy, liczenie wyrazów w zdaniu,
- dokańczanie zdań, budowanie zdań z wykorzystaniem podanego wyrazu,
- podział wyrazów na sylaby,
- układanie wyrazów z sylab,
- wyszukiwanie słów ukrytych w wyrazach,
- łączenie sylab w słowa,
- wyodrębnianie głosek w nagłosie, śródgłosie i wygłosie,
- dzielenie wyrazów na głoski,
- wskazywanie obrazków w których w określonej pozycji występuje podana głoska,
- tworzenie wyrazów z ostatniej sylaby lub litery wyrazu poprzedniego,
- słuchanie opowiadań, komentowanie nieznanymi terminów,
- tworzenie antonimów, synonimów, neologizmów,
- układanie zdań i opowiadań,
- odczytywanie i tworzenie tekstów zaszyfrowanych,
- uzupełnianie brakujących sylab tekstów ,
- budowanie tekstu pociętego na fragmenty,
- układanie trzech odrębnych tekstów, które uprzednio zostały pomieszane,
- wyszukiwanie w tekście dziwacznych słów i próby dochodzenia ich znaczenia,
- gromadzenie wyrazów (tworzenie banku wyrazów) które można wykorzystywać przy opisie i tworzenie rozwiniętych opisów bazując na podanych zdaniach nierozwiniętych,
- opis przedmiotów widzianych cały czas, określony czas, wyobrażonych,
- opis sytuacji widzianych i wyobrażanych,
- tworzenie skojarzeń bezpośrednich do zadanego wyrazu,
- tworzenie maksymalnie wiele wyrazów zaczynających/kończących się tą samą głoską lub sylabą,

- tworzenie wyrazów rozpoczynających się od każdej głoski podanego wyrazu (np. RADIO dziecko podaje wyraz na każdą literę wyrazu),
- odgadywanie słowa klucza na podstawie podawanych do niego skojarzeń,
- podawanie skojarzeń do słowa klucza.

2. Doskonalenie funkcji wzrokowych:

- układanie obrazków z części,
- dobieranie części obrazka do całości,
- budowanie kompozycji przestrzennych w/g wzoru,
- układanie z części figur geometrycznych,
- wyszukiwanie różnic między obrazkami,
- uzupełnianie niedokończonych rysunków i figur,
- segregowanie, dobieranie różnych elementów,
- układanie mozaiki wg wzoru, komponowanie własnych wzorów i tworzenie z nich albumów,
- dyktanda graficzne,
- wyszukiwanie identycznych obrazków,
- stemplowanie stemplami drewnianymi z figurami geometrycznymi - odwzorowywanie i tworzenie własnych kompozycji, wykonywanie ilustracji,
- składanie pociętych obrazków wg tematu i wzoru (układanki z pocztówek), tworzenie albumów, wykonywanie układanek,
- porządkowanie historyjek obrazkowych, dobieranie obrazków do podanego zapisu,
- ćwiczenia na materiale literopodobnym (segregowanie liter podobnych kształtem, wyszukiwanie liter takich samych wśród innych, wyszukiwanie liter w tekście, podobnie z sylabami i wyrazami).

3. Doskonalenie umiejętności matematycznych i logicznego myślenia:

- orientacja kierunków w odniesieniu do środka własnego ciała,
- orientacja kierunków w odniesieniu do obiektów trzecich,
- orientacja kierunków na płaszczyźnie (kartka papieru) niejednorodnych (liczba parzysta i nieparzysta) - orientacja kierunków w tzw. lustrzanym odbiciu,
- umiejętność poruszania się w terenie wg instrukcji,
- umiejętność udzielenia instrukcji jak dojść w dane miejsce,
- trening liczenia - na dominie, kościach kartach, w grach,
- zagadki,
- szarady,

- zadania z testów inteligencji,
- krzyżówki matematyczne,
- co do czego pasuje - elementy konkretne i abstrakcyjne,
- czego tu brakuje - elementy konkretne (uzupełnienie) i abstrakcyjne,
- co tu nie pasuje - elementy konkretne i abstrakcyjne(wg wielkości koloru, funkcji, zapachu itd.),
- brakująca figura,
- brakujący symbol,
- tangramy,
- jakiego słowa brakuje w ciągu wyrazów,
- dobieranie przyczyny do skutku,

4. Doskonalenie sprawności manualnej i grafomotorycznej:

- modelowanie z papieru,
- lepienie z plasteliny,
- gry typu pchełki, bierki,
- układanki płaskie i przestrzenne,
- rysunki tematyczne (farby, kredki),
- stemplowanie,
- przewlekanki,
- kreślenie kredą na tablicy, pędzlem, kredkami na dużych arkuszach - obszernymi, swobodnymi ruchami,
- pogrubianie konturów rysunków,
- zamalowywanie określonych przestrzeni dużych i małych,
- kopiowanie rysunków przez kalkę techniczną,
- rysowanie szlaczków o małym formacie,
- rysowanie i wycinanie elementów geometrycznych,
- kolorowanie odbitek,
- labirynty,
- zamalowywanie małych pól kolorami zgodnie z oznakowaniem,
- obrysowywanie szablonów na zewnątrz i wewnątrz,
- rysowanie szlaczków w liniaturze: dokończanie rozpoczętych szlaczków, rysowanie na podstawie wzoru, próby rysowanie eksponowanych wzorów z pamięci,
- łączenie punktów linia ciągłą,
- pisanie alfabetu bez odrywania ręki,

5. Doskonalenie umiejętności czytania i pisania:

- utrwalenie mylonych przez dziecko liter alfabetu,
- czytanie i pisanie wyrazów o różnej ilości sylab i różnej konstrukcji literowo-głoskowej:
 - rebusy,
 - przekształcanie wyrazów przez zamianę liter, sylab,
 - uzupełnianie brakujących sylab, liter w wyraz,
- ćwiczenia rozwijające szybkości i bezbłądność czytania oraz pisania:
 - wyrazy łatwe w połączeniu z trudnymi,
 - wyrazy sensowne i bezsensowne,
 - wyrazy wizualnie podobne,
 - wyrazy, zdania z lukami (np. z pominięciem samogłosek lub określonych grup spółgłoskowych),
- kształcenie rozumienia treści czytanego tekstu:
 - zadawanie pytań dotyczących tekstu o charakterze ogólnym, szczególnym lub alternatywnym,
 - wykonywanie rysunku zgodnie z zawartymi w tekście danymi,
 - wykonywanie przez dziecko czynności ruchowych w kolejności zgodnej z opowiadaniem,
 - dobieranie ilustracji zgodnych z treścią tekstu,
 - uzupełnianie brakujących wyrazów, znaków interpunkcyjnych i diakrytycznych zgodnie z tekstem,
- czytanie zdań i dłuższych tekstów:
 - układanie zdań z pojedynczych wyrazów,
 - stopniowe dopełnianie jednego zdania,
 - dobieranie całych zdań do obrazków,
 - dobieranie podpisów do ilustracji przedstawiających historyjkę obrazkową,
 - porządkowanie zdań bez pomocy ilustracji,
- opracowanie pisowni wyrazów:
 - tworzenie ilustracji do wyrazów,
 - układanie zdań z wyrazami,
 - wykonywanie ćwiczeń opracowanych przez nauczyciela,
 - ćwiczenia ortograficzne.

6. Wdrażanie do autokorekty i samokontroli:

- ćwiczenia ze słownikiem ortograficznym,

- porównywanie efektów swojej pracy ze wzorcem,
- sprawdzanie pracy kolegi,
- wskazywanie przez ucznia ćwiczeń poprawnie przez niego wykonanych,
- wskazywanie przez ucznia błędów w swojej pracy, ich omówienie.

To są jedynie przykładowe ćwiczenia terapeutyczne. Nauczyciel, w zależności od potrzeb uczniów, od wyposażenia sali, od zdobytej wiedzy, może przygotować takie ćwiczenia, które będą w danym momencie dla dziecka atrakcyjne.

VI EWALUACJA

Wykonywane na zajęciach korekcyjno-kompensacyjnych ćwiczenia terapeutyczne będą dostosowywane do potrzeb, możliwości i zainteresowań uczniów. Dla dziecka ma to być zachęta i motywacja do pracy. Na zajęciach nie ma żadnych sprawdzianów, testów. Nauczyciel obserwuje ucznia, jego postępy, trudności, gromadzi wytwory jego pracy, prowadzi dziennik zajęć.

VII BIBLIOGRAFIA

1. *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach* (Dz.U. 2013 poz. 532)
2. Fintan J. O'Regan, *Jak pracować z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych*, K.E. Liber, Warszawa 2005.
3. Izabela Mańkowska, Małgorzata Rożyńska, *Warsztat specjalisty terapii pedagogicznej*, Operon, Gdynia 2012.
4. Marta Bogdanowicz, Anna Andryjanek, *Uczeń z dysleksją w szkole. Poradnik nie tylko dla polonistów*, Operon, Gdynia 2005.
5. Marta Bogdanowicz, Anna Andryjanek, Małgorzata Rożyńska, *Uczeń z dysleksją w domu. Poradnik nie tylko dla rodziców*, Operon, Gdynia 2007.
6. Marta Bogdanowicz, Aleksandra Bućko, Renata Czabaj, *Modelowy system profilaktyki i pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom z dysleksją. Przewodnik dla nauczyciela*, Operon, Gdynia 2008.
7. *Terapia pedagogiczna w teorii i praktyce*, red. Antoni Balejko, Monika Zińczuk, Uniwersytet w Białymstoku, Białystok 2006.